

Beszámoló a Nemzeti Hírközlési Hatóságnak az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatást nyújtók körében végzett 2009. évi ellenőrzési tevékenységéről

1. Bevezetés

Az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. törvény (Eat.) 20. §-a alapján a Nemzeti Hírközlési Hatóság (NHH) ellátja a Magyarországon lakóhellyel, vagy székhellyel rendelkező, nyilvánosság számára szolgáltató elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatást nyújtók (továbbiakban: szolgáltató) hatósági felügyeletét. Az NHH szervezetén belül ezt a tevékenységet az NHH Hivatala Informatikai Szabályozási Igazgatóság végzi.

A felügyelet célja annak biztosítása, hogy a szolgáltatók működése megfeleljen az Eat-ban, valamint más releváns jogszabályokban, illetve a szolgáltatók által teljesíteni vállalt szabályzatokban és általános szerződési feltételekben foglalt követelményeknek.

Ennek biztosítására a Hatóság az Eat. 20. § (2) bekezdése alapján helyszíni ellenőrzést is végezhet, az ellenőrzéshez szükséges helyiségekbe beléphet, iratokat, adathordozókat, tárgyakat, munkafolyamatokat vizsgálhat meg, illetve a szolgáltató jelen lévő képviselőjétől és alkalmazottjától felvilágosítást kérhet. A Hatóság az Eat. 20. § (4) bekezdése alapján évente legalább egyszer átfogó ellenőrzést végez azoknál a szolgáltatóknál, amelyek minősített szinten nyújtanak szolgáltatást.

Amennyiben a Hatóság bejelentés alapján, vagy piacfelügyeleti tevékenysége során nem megfelelést észlel a szolgáltató működésében, az Eat. 21-23 §§ szerinti intézkedéseket, illetve szankciókat alkalmazhatja.

A Nemzeti Hírközlési Hatóságnak az elektronikus aláírással kapcsolatos feladat- és hatásköréről szóló 45/2005 (III. 11.) számú Kormányrendelet 7. § alapján a Hatóság az elvégzett ellenőrzésről, valamint az annak során szerzett tapasztalatairól az adatvédelemre vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek figyelembevételével minden évben éves összesítő jelentést készít, amelyet a tárgyévét követő év április 30-ig nyilvánosságra hoz.

A Hatóság felügyeleti tevékenységével kapcsolatos határozatait nyilvánosságra hozza, ezek a következő Internet címen érhetők el:

<http://www.nhh.hu/index.php?id=dokumentumtar&mid=2466&lang=hu>

2. A 2009. év során végzett piacfelügyeleti tevékenység

a) Szolgáltatások nyilvántartásba vétele, nyilvántartással kapcsolatos feladatok

A 2009. évben új szolgáltató, illetve szolgáltatás nyilvántartásba vételére nem került sor.

A Magyar Telekom Nyrt. 2009. december 15-én bejelentette, hogy minősített és nem minősített hitelesítés-, illetve aláírás-létrehozó adat elhelyezése aláírás-létrehozó eszközön szolgáltatását meg kívánja szüntetni, és kérte a Hatóság nyilvántartásából ezek törlését. Jelezte ugyanakkor, hogy időbélyeg-szolgáltatását a jövőben is folytatni kívánja. A befejezett hitelesítés-szolgáltatáshoz kapcsolódó adatok és nyilvántartások Eat. 16. § (2) bekezdés szerinti megőrzésére a NetLock Kft-vel kötött megállapodást. A működés befejezésével kapcsolatos eljárás befejezésére csak 2010. év első félévében került sor.

b) Szolgáltatások felügyelete:

A Hatóság a 2009. évben elvégezte mind az öt, nyilvántartásában már korábban is minősített szolgáltatást ténylegesen nyújtóként szereplő szervezet (MÁV Informatika Zrt., Magyar Telekom Nyrt., Microsec Kft., NetLock Kft., Siemens Zrt.) kötelező éves helyszíni ellenőrzését. Az elsőként felsorolt négy szolgáltató kínálatában megtalálható a hitelesítés-szolgáltatás, az időbélyeg-szolgáltatás és az aláírás-létrehozó adat elhelyezése aláírás-létrehozó eszközön szolgáltatás, így az ellenőrzés mindhárom szolgáltatásra kiterjedt. A Microsec Kft. esetében a fentiek mellett az ellenőrzés tárgyát képezte a minősített elektronikus archiválás szolgáltatás is, a Siemens Zrt. pedig csak minősített archiválás szolgáltatásával szerepel a Hatóság nyilvántartásában.

Az ellenőrzés során a Hatóság kiemelten vizsgálta a szolgáltatók működésében az eltelt egy év alatt bekövetkezett változásokat. Ennek keretében áttekintette a szolgáltatók szabályzatainak, szervezetének, eljárásainak, informatikai rendszereinek, valamint a rendszerek és a szolgáltatás környezetének változásait. A dokumentumok áttekintésén és a szolgáltatók szóbeli beszámolóin túl egyes folyamatok működését helyszíni ellenőrzés keretében is vizsgálta. Emellett a szolgáltatóktól információt kért a működésük során bekövetkezett rendkívüli eseményekről, az ezek kezelésére és – amennyiben lehetséges – megelőzésére tett intézkedéseikről is. Ugyancsak kitért a Hatóság a szolgáltatók működésével kapcsolatban a korábbi ellenőrzések során határozatba foglaltak teljesítésére, a nem megfelelőségek javítására tett intézkedések körében utóellenőrzést folytatott le.

A minősített szolgáltatók ellenőrzésének alapján megállapítható volt, hogy a szolgáltatások működése az előző ellenőrzés óta eltelt egy év alatt általában véve megfelelt a jogszabályok és a szolgáltatói szabályzatok követelményeinek, a Hatóság által tett észrevételek kezelése is általában véve megfelelő volt. Az ellenőrzések során megállapított nem megfelelőségek korrigálására a szolgáltatókkal egyeztetett, határidőket is tartalmazó feladatlista alapján került sor, utóellenőrzésük a 2009. év során folyamatosan zajlott, illetve a 2010. évi piacfelügyeleti tevékenység keretében tervezett. Ugyanakkor a megállapított nem megfelelőségek – figyelembe véve a minősített szolgáltatások iránti, folyamatosan bővülő, de összességében még alacsonyabb fokú keresletet is – nem voltak olyanok tekinthetők, amelyek a szolgáltatások megbízhatóságát és biztonságát alapvetően befolyásolták volna.

Az Eat. 21-23. § szerinti intézkedés alkalmazása minősített szolgáltató vonatkozásában nem volt szükséges.

A nem minősített szolgáltatók esetében a Hatóság az év folyamán folyamatosan figyelemmel kísérte a nyilvántartásában szereplő adatok aktualitását, illetve azt, hogy a Hatósághoz érkeznek-e a szolgáltatásokkal kapcsolatban bejelentések, panaszok. A szolgáltatók bejelentett adataiban történt változások tudomására jutása esetében kezdeményezte az érintett szolgáltatónál a bejelentés megtételét. A szolgáltatásokkal kapcsolatban bejelentés, panasz a Hatósághoz nem érkezett.

A nem minősített szolgáltatók esetében helyszíni ellenőrzésre, illetve az Eat. 21-23 § szerinti intézkedés, vagy szankció alkalmazására nem került sor.

A Hatóság az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatásokat nyújtók bejelentése alapján számos esetben elvégezte a szolgáltatásokhoz kapcsolódó módosított nyilvános dokumentumok jogszabályi megfelelőségére vonatkozó vizsgálatát és a módosított dokumentumok nyilvántartásba vételét.

c) A közigazgatási hatósági elektronikus ügyintézésben alkalmazható elektronikus aláírásokkal kapcsolatos hatósági feladatok:

A 2009. év folyamán még végig hatályban volt, a *közigazgatási hatósági eljárásokban felhasznált elektronikus aláírásokra és az azokhoz tartozó tanúsítványokra, valamint a tanúsítványokat kibocsátó hitelesítésszolgáltatókra vonatkozó követelményekről* szóló 194/2005 (IX. 22.) Kormányrendelet (KR) 11. § szerint a Hatóság nyilvántartást vezetett a közigazgatási követelményeknek megfelelő hitelesítési rendekről és azokról a hitelesítés-szolgáltatókról, amelyek ezeket alkalmazzák.

A követelményeknek megfelelő új hitelesítési rend bejelentésére, illetve a már nyilvántartott hitelesítési rendek tartalmában változásokra a 2009. évben sem került sor.

A KR, valamint a közigazgatási követelményeknek megfelelő hitelesítési rendek előírásainak való megfelelést a Hatóság a KR 11. § (7) bekezdésének megfelelően a 2009. évi piacfelügyeleti tevékenysége során, a szolgáltatás felügyeleti tevékenységbe integráltan végezte. Ennek során kiemelt figyelmet fordított a nem minősített tanúsítványok kibocsátását megelőző regisztráció, valamint az aláírás-létrehozó eszköz aláírónak való átadása során a jogszabályi követelményeknek megfelelő azonosítás biztosítására, illetve a vonatkozó szolgáltatói szabályzatok áttekinthető és az igénybevevők számára is érthető megfogalmazására, különösen azon szolgáltatók vonatkozásában, amelyek mind az elektronikus közigazgatási hatósági ügyintézésben felhasználható, mind pedig arra nem felhasználható tanúsítványokat párhuzamosan bocsátanak ki. Emellett kiterjedt még a vizsgálat arra is, hogy a KR. által az elektronikus közigazgatási hatósági eljárásban bizonyos esetekben előírt, az aláíró személyes adatainak egyezőségét vizsgáló viszontazonosítási eljárás végrehajtására az érintett szolgáltatók felkészültek-e.

Ugyanakkor megállapítható, hogy bár a közigazgatásban felhasználható tanúsítványok kibocsátására – nem túl magas számban – a 2009. évben is sor került, azok tényleges

használata nem volt kimutatható, így viszontazonosításra vonatkozó kérések a szolgáltatókhoz nem érkeztek az év során.

3. A jogszabályi környezet változása

A 2009. év folyamán jelentősen átalakult az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatásokra irányadó jogszabályi környezet. Ennek legfontosabb oka, hogy 2009. október 1-jén hatályba lépett *a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló 2009. évi LXXVI. törvény*, amely az Európai Unió Belső Piaci Szolgáltatási Irányelvének a magyar jogba átültetését szolgálta. Az új törvény egyik fontos célja a szolgáltatási tevékenység megkezdésére, folytatására és befejezésére vonatkozó adminisztratív követelmények egyszerűsítése volt. Mivel a törvény rendelkezései az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatásokra is kiterjednek, így a Hatóságnak is alkalmaznia kell az eljárási könnyítéseket a szolgáltatások nyilvántartásba vétele és a változások bejelentése kapcsán. Ugyanakkor az eddigieknél is jobban felértékelődik a működő szolgáltatások folyamatos felügyelete, amelynek célja a megbízható, jogszabályoknak megfelelő működéstől való eltérések idejében történő észlelése, és az előírt működés helyreállításának biztosítása, szükség esetén kikényszerítése. Ezért a Hatóság a 2010. évi piacfelügyeleti tevékenysége során erre a szempontra fog különös figyelmet fordítani.

Budapest, 2010. április 27.